

LEADER pieejas sniegtās iespējas plānošanas periodā no 2023.- 2027.gadam

Cēsis, 23.03.2026.



Lauku atbalsta
dienests

Ko LEADER sniedz lauku iedzīvotājiem?



Iespēju attīstīt uzņēmējdarbību, radīt jaunus produktus un pakalpojumus, radīt inovācijas



Jaunu skatījumu uz lauku dzīves apstākļiem un iespējām, un iespēju veidot vai uzlabot lauku iedzīvotājam nepieciešamos pakalpojumus pēc iespējas tuvāk dzīves vietai



Iespēju rūpēties par lauku teritorijai raksturīgās kultūras un dabas vides, tradīciju saglabāšanu un saudzīgu (ilgtspējīgu) izmantošanu



Veido piederības sajūtu un lepnumu par savu teritoriju un vairo iespējas lauku teritorijās (īpaši jauniešiem)



Dod iespēju paplašināt zināšanas, iegūt prasmes, iedvesmoties, uzzinātu citu pieredzes stāstus un dalīties savā pieredzē

- LEADER pieejas pamatprincips ir pieeja no “apakšas uz augšu”, kad iniciatīva nāk no vietējiem iedzīvotājiem, iesaistoties savas teritorijas problēmu identificēšanā un risināšanā.
- Vietējā rīcības grupa (VRG) ir publisko un privāto partneru apvienība, kas darbojas noteiktā teritorijā.

LEADER pieejas īstenošana



Vietējā rīcības grupa - partnerība (VRG) sagatavo stratēģiju

Zemkopības ministrijas izveidota vietējās attīstības stratēģiju atlasē komiteja izvērtē un apstiprina vietējās attīstības stratēģijas

VRG izsludina projektu iesniegumu pieņemšanu

Projekta iesniedzējs sagatavo projekta iesniegumu un iesniedz tajā VRG, kuras teritorijā projektu plānots īstenot

VRG pieņem projekta iesniegumu un izvērtē tā atbilstību vietējai attīstības stratēģijai

LAD izvērtē projekta iesnieguma atbilstību noformēšanas prasībām un publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem

Projekta iesniedzējs īsteno projektu



LEADER vīzija - ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

powered by



Zemkopības ministrija

LEADER pieejas īstenošanas teritorija



0 18 36 km
Administratīvais iedalījums 2023. gada 1. janvārī
Datu avots: LAD

LEADER teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas. Tā tiek īstenota **33 vietējo rīcības grupu** darbības teritorijās saskaņā ar to sagatavotām sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijām.

Tostarp 6 VRG darbojas zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā un saņem atbalstu arī no Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF)

Atsevišķas darbības tiek īstenotas lauku teritorijā – visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas un novadu teritoriālās vienības – pilsētas ar iedzīvotāju skaitu virs 5000

**VRG kontaktinformācija, darbības teritorijas,
izsludinātās projektu kārtas un cita noderīga
informācija (2023-2027)**

VRG darbības teritorijas, kontaktinformācija un projektu kārtas – **ELFLA**

<https://www.lad.gov.lv/lv/vrg-darbibas-teritorijas-un-kontaktinformacija-2023-2027-elfla>

<https://www.lad.gov.lv/lv/pieteikšanas-termini-uz-pasakumu-elfla-2023-2027>

Projektu iesniegšana

Projektu pieņemšanas kārtas organizē un izsludina katra VRG savā darbības teritorijā.

Informācija par atbalsta saņemšanu ir pieejama:

- **Lauku atbalsta dienesta tīmekļvietnē** www.lad.gov.lv sadaļā [KLP 2023-2027 pasākumi](#) vai [PZA 2021-2027 pasākumi](#)
- **VRG tīmekļvietnē un sociālos tīklos** (pieejama arī informācija par informatīviem semināriem)

Projektu iesniegumi jāiesniedz, izmantojot [LAD elektroniskās pieteikšanās sistēmu \(EPS\)](#).



- **Video par LEADER pieeju:** <https://laukutikls.lv/esmu-aktivs-laukos/>

Normatīvais regulējums

- 2023.gada 7.marta Ministru kabineta noteikumi **Nr.113** «Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības vispārējā kārtība lauku un zivsaimniecības attīstībai»

<https://likumi.lv/ta/id/340024-valsts-un-eiropas-savienibas-atbalsta-pieskirsanas-administresanas-un-uzraudzibasvispareja-kartiba-lauku-un-zivsaimniecibas-attistibai>

- 2023.gada 10.oktobra Ministru kabineta noteikumi **Nr.580** «Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana"»

<https://likumi.lv/ta/id/346333-valsts-un-eiropas-savienibas-atbalsta-pieskirsanas-kartiba-eiropas-lauksaimniecibas-fonda-lauku-attistibai-intervence-darbibu>

- 2017.gada 28.februāra Ministru kabineta noteikumi **Nr.104** «Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem»

<https://likumi.lv/ta/id/289082-noteikumi-par-iepirkuma-proceduru-un-tas-piemerosanas-kartibu-pasutitaja-finansetiem-projektiem>

LEADER pieejas īstenošana

Mērķis – sekmēt vietējo attīstību lauku teritorijā un sociālekonomisko atšķirību mazināšanos, īstenojot lauku kopienu ilgtspēju veicinošas vietējās attīstības iniciatīvas, kas ir iekļautas vietējo rīcības grupu (VRG) izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās

LA 19. «Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju»

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas (ekonomikas projekti)	Kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas (sabiedriskā labuma projekti)
produktu un pakalpojumu radīšana un attīstība;	teritorijas labiekārtošan; t.sk. dabas un kultūras objektiem, vides pieejamība;
nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība;	
tūrisms, amatniecība;	sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp viedo ciemu, apmācību un interešu klubu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas aktivitātes;
darbinieku produktivitātes kāpināšana – mācības	
sociālā uzņēmējdarbība;	
kopprojekti pašvaldībai ar uzņēmēju lauku teritorijā;	Jauniešu iniciatīvas (aktivitātes bērniem un jauniešiem vecumā no 7 līdz 30 gadiem);
«Lauku biļete» lauku teritorijā;	
Budžeta projekts (līdz 15 000 EUR att.izmaksas).	Budžeta projekts (līdz 15 000 EUR att.izmaksas)

"Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju"



Aktivitāte	Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte ¹	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa ²
Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	juridiska vai fiziska persona, kooperatīvās sabiedrības, pašvaldības (tikai kopprojekta gadījumā vai tirdzniecības vietas izveide ²)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pamata 40%; ➤ Max 75% 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ līdz 200 000 EUR; ➤ līdz 15 000 EUR- Lauku biļetes un Budžeta projektiem;
Kopienų spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas	fiziska persona, biedrības, nodibinājumi, reliģiskas organizācijas, pašvaldības, kas īsteno sabiedriskā labuma projektu ³	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pamata 70% ➤ max 90% (100%- Jauniešu iniciatīvas) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 50 000 EUR ; ➤ 6 000 EUR (Jauniešu iniciatīvas) ➤ Līdz 15 000 EUR (<i>budžeta projekti</i>) ➤ 100 000 EUR (<i>PSV infrastruktūrai</i>)

1 VRG SVVA stratēģijā **var noteikt kritērijus** kuros gadījumos projektam **var tikt paaugstināta** atbalsta intensitāte.

2VRG SVVA stratēģijā **var samazināt** maksimālo atbalsta apmēru.

3 Sabiedriskā labuma projekts - ir projekts, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, par projekta rezultātu netiek prasīta samaksa un kurš ir publiski pieejams. Tas nav kvalificējams kā valsts atbalsts.

Attiecināmās izmaksas – pamatlīdzekļu, programmnodrošinājuma iegāde/uzstādīšana, būvniecības izmaksas, ar sabiedriskām attiecībām saistītas izmaksas produktu/pakalpojumu atpazīstamībai (u.c.).

Investīcijas un darbības projektā nav saistītas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu.

Aktivitāte «Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas» «Lauku biļete» un «Budžeta projekts» (I)

Projektiem, kuros attiecināmo izmaksu kopsumma nepārsniedz 15 000 *euro*, atbalstu piešķir, izmantojot fiksetas summas maksājumu un budžeta projekta aprēķina metodi.

	Lauku biļete	Budžeta projekts
Īstenošanas teritorija	Lauku teritorija	Lauku teritorijā un pilsētā PSV kopprojekts tikai lauku teritorijā
Atbalsta pretendents	plāno vai uzsāk saimniecisko darbību	plāno vai uzsāk saimniecisko darbību
	esošs uzņēmums ar apgrozījumu līdz 15 000 EUR	esošs uzņēmums ar apgrozījumu līdz 350 000 EUR
		PSV kopprojekts ar esošu uzņēmēju, PSV tirdzniecības vietas labiekārtošana
		kooperatīvs
Maksimālā attiecināmo izmaksu summa	līdz 15 000 EUR	
Atbalsta intensitāte	40%, VRG noteiktie kritēriji līdz 65% vai, ja VRG stratēģijā paredz – līdz 75% MK 580 28.1.p.	
Attiecināmās izmaksas	<p>lietotu pamatlīdzekļu iegādes izmaksas, ja tie nav vecāki par pieciem gadiem un to vecums ir pierādāms; mazvērtīgā inventāra iegādes izmaksas, ja tā ir projekta daļa.</p>	

	Lauku biļete	Budžeta projekts
Maksāšanas kārtība	80% pēc projekta apstiprināšanas; 20% pēc projekta pabeigšanas	Avanss- 40%
Īstenošanas termiņš	Būvniecības gadījumā 2 gadi, pārējiem 1 gads	Būvniecības gadījumā 2 gadi, pārējiem 1 gads
Uzraudzības periods	3 gadi- veic saimniecisko darbību	
Īpašie nosacījumi/izņēmumi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cenu aptaujas/salīdzināšanas, būvniecības dokumenti - iesniedzami kopā ar projekta pieteikumu. ▪ NAV iespējams veikt grozījumus projektā. ▪ Ja projektā noteiktais rezultāts netiek sasniegts (veiktas citas iegādes), vai sasniegts daļēji, <u>neizmaksā gala maksājumu</u> (20%) un atprasa izmaksāto priekšfinansējumu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cenu aptaujas/salīdzināšanas, būvniecības dokumenti - iesniedzami kopā ar projekta pieteikumu. ▪ NAV iespējams veikt grozījumus projektā. ▪ Ja projektā noteiktais rezultāts un saimnieciskās darbības rādītāji netiek sasniegti, vai sasniegts daļēji, <u>neizmaksā maksājuma pieprasījumu un atprasa izmaksāto avansu</u> (ja tāds ir bijis).

Pie projekta pabeigšanas- nav jāiesniedz maksājuma un darījuma apliecinājoši dokumenti

REZULTĀTS-
Īstenotas projektā
plānotās darbības ar
starp rezultātiem

Starp rezultāts- iegādāti 2
pamatlīdzekļi, un veikti
būvniecības darbi-

Rezultāta sasniegšanai plānotās darbības sadalījumā pa izmaksu pozīcijām (aizpilda ja iepriekš ir atzīmēts, ka projekts tiek īstenots kā budžeta projekts, atbilstoši MK Nr.579 8.prim panta nosacījumiem)

Ilgums, mēneši	Plānotā darbība	Plānotās izmaksas, EUR	Rezultāts
Darbību un sasniedzamo rezultātu sadalījums			
7.00	pamatlīdzekļu iegāde ražošanas nodrošināšanai	3120.72	Iegādāti 2 pamatlīdzekļi - <u>sublimācijas iekārta</u> un <u>nerūsējošā tērauda galds</u> . Atlikušo zīmju skaits: 2424
24.00	Būvniecības darbi	11345.43	1.Mazēka 3,6x7,2m, 26 m2; 2.Biokanalizācijas izbūve; 3.Akas izbūve; 4.Saules paneļu uzstādīšana Atlikušo zīmju skaits: 2405

Ilgums, mēneši	Plānotā darbība	Plānotās izmaksas, EUR	Rezultāts	Darbība
Darbību un sasniedzamo rezultātu sadalījums				+
7.00	<u>pamatlīdzekļu iegāde ražošanas nodrošināšanai</u>	1500.00	<u>Iegādāti ražošanas procesa nodrošināšanai nepieciešamie pamatlīdzekļi- sūlimācijas iekārta</u> Atlikušo zīmju skaits: 2407	✘
5.00	<u>pamatlīdzekļu iegāde ražošanas nodrošināšanai</u>	1000.00	<u>Iegādāti ražošanas procesa nodrošināšanai nepieciešamie pamatlīdzekļi- metāla galds</u> Atlikušo zīmju skaits: 2416	✘
24.00	<u>Būvniecības darbi</u>	9000.00	<u>Mazēkas būvniecība</u> Atlikušo zīmju skaits: 2482	✘
24.00	<u>Būvniecības darbi</u>	1000.00	<u>Saules panelu uzstādīšana</u> Atlikušo zīmju skaits: 2474	✘
24.00	<u>Būvniecības darbi</u>	1500.00	<u>Akas izbūve</u> Atlikušo zīmju skaits: 2489	✘

REZULTĀTS- NAV SASNIEGTS

Starprezultātā-
iegādāts 1
pamatlīdzeklis un
uzbūvēta mazēka un
aka

Rezultāta sasniegšanai plānotās darbības sadalījumā pa izmaksu pozīcijām (aizpilda ja iepriekš ir atzīmēts ka projekts ir īstenots kā budžeta projekts, atbilstoši MK Nr.579 8.prim panta nosacījumiem)

Ilgums, mēneši	Plānotā darbība	Plānotās izmaksas, EUR	Rezultāts
Darbību un sasniedzamo rezultātu sadalījums			
7.00	<u>pamatlīdzekļu iegāde ražošanas nodrošināšanai</u>	3120.72	<p>Iegādāti 2 pamatlīdzekļi - sublimācijas iekārta un nerūsējošā tērauda galds.</p> <p>Atlikušo zīmju skaits: 2424</p>
24.00	Būvniecības darbi	11345.43	<p>1.Mazēka 3,6x7,2m, 26 m2; 2.Biokanalizācijas izbūve; 3.Akas izbūve; 4.Saules paneļu uzstādīšana</p> <p>Atlikušo zīmju skaits: 2405</p>

Obligāta pilnīga prasību izpilde

MP iesniedz:

- 1) Ir iegādāti abi pamatlīdzekļi;
- 2) Veikti būvniecības darbi: uzbūvēta mazēka, biokanalizācija, aka, uzstādīti saules paneļi

Iegādes un būvniecības darbus ir jāveic saskaņā ar projekta tāmi

Grozījumu veikšana

Var mainīt tikai MP iesniegšanas datumus.
Nekādas izmaiņas iegādēs (piemēram galdu aizstāt ar citu pamatlīdzekli), būvniecības darbos (neizbūvēt aku)-
NEDRĪKST

Pirmās darbības starprezultāts= iegādāti 2 pamatlīdzekļi

Otrās darbības starprezultāts= būvniecības darbi ko veido četras atsevišķas pozīcijas.

Ja pirmās darbības rezultātā **ir iegādāts viens pamatlīdzeklis**, bet otrs nē, **visas izmaksas, kas saistītas ar pamatlīdzekļu iegādi netiek attiecinātas** (netiek maksāts arī par šo vienu iekārt). Līdzīgas princips arī būvniecībā- ir veikti visi minētie būvniecības darbi.

Iepirkuma procedūra /cenu aptauja:

Noteikumu Nr.113 7.5.punkts un Noteikumi Nr.104

Par līdzīgām precēm, pakalpojumiem un būvdarbiem uzskata tādas preces, pakalpojumus un būvdarbus, kuriem ir līdzīgas funkcijas, kuri nepieciešami kopēja iepirkuma projekta īstenošanai, kuru piegādi vai sniegšanu nodrošina viens piegādātāju loks, kā arī kuru vajadzība ir zināma un par kuriem līgumu var noslēgt vienlaikus (arī tad, ja piegāde, pakalpojumu sniegšana vai būvdarbu veikšana notiek pa daļām dažādos laikos).

- iegādēm, pakalpojumiem, būvniecības izmaksām, kuru izmaksas ir **mazākas par EUR 2000**, iepirkuma procedūra nav jāveic.
- iegādēm, pakalpojumiem, būvniecības izmaksām, kas ir robežās **no EUR 2001 un vairāk** jāiesniedz vismaz 2 derīgi, salīdzināmi piedāvājumi;

- Iegādēm, pakalpojumiem, būvniecības izmaksām, kas ir **virs EUR 70 000**, iepirkuma procedūras **dalībniekiem** ir vismaz **viena gada darbības pieredze jomā**, ar kuru saistīts iepirkums, kā arī jāiesniedz katra iepirkuma dalībnieka apliecinājums par neatkarīgi izstrādātu piedāvājumu;
- Iegādēm un pakalpojumiem, kuru izmaksas ir robežās **no EUR 70 001 līdz EUR 500 000** un būvniecības izmaksām, kuru paredzamā līgumcena ir **no EUR 170 001 līdz EUR 500 000** iepirkuma procedūra jāveic, izmantojot **Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļa vietni**, nosakot piedāvājuma sagatavošanai pietiekamu iesniegšanas termiņu, kas nav īsāks par 10 darbdienām, bet, lai uzsāktu būvdarbus, – nav īsāks par 15 darbdienām, skaitot no nākamās darbdienas pēc uzaicinājuma publicēšanas Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļa vietnē.
- <https://www.lad.gov.lv/lv/iepirkuma-proceduras>

Ja projektā paredzēti būvdarbi:

6 mēnešu laikā pēc Lauku atbalsta dienesta lēmuma par projekta iesnieguma apstiprināšanas, bet ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc iepirkuma procedūras pabeigšanas:

- ❖ **jāinformē** LAD par Būvniecības informācijas sistēmā uzsāktās būvniecības lietas numuru un sagatavoto tehnisko dokumentāciju par būvniecības procesu.
- ❖ **jāiesniedz** ar būvniecību saistītā iepirkuma dokumenti.

Iesniedzamie dokumenti par nekustamo īpašumu, kas nav atbalsta pretendenta īpašumā (48.3 un 49.3.apakšpunkts)

Projektā plānotā darbība	Dokuments	Noslēgšanas termiņš	
		Projekta attiecināmās izmaksas līdz 50 000EUR	Projekta attiecināmās izmaksas pārsniedz 50 000EUR
Ja nekustamo īpašumu, kurā paredzēts īstenot projektu un uzstādīt stacionāros pamatlīdzekļus , atbalsta pretendents nomā – nomas līguma kopiju	Nomas līgums	5 gadi	7 gadi
Ja paredzēta jauna būvniecība , būves pārbūve, būves novietošana, būves ierīkošana, būves restaurācija vai būves atjaunošana un nekustamo īpašumu, kurā paredzēts īstenot projektu, atbalsta pretendents nomā - zemesgrāmatā reģistrētu ilgtermiņa nomas līgumu. Nomas līgumu iesniedz kopā ar projekta iesniegumu vai pirms projekta īstenošanas uzsākšanas	Nomas līgums reģistrēts zemesgrāmatā	5 gadi	7 gadi
Ja paredzēta tādu pamatlīdzekļu iegāde, kuri nav stacionāri novietojami (ja vien projektā plānotās aktivitātes neīsteno noteiktā telpā), atbalsta pretendents nomas līguma vietā iesniedz saskaņojumu ar nekustamā īpašuma īpašnieku par pamatlīdzekļu novietošanu vai uzglabāšanu.	Saskaņojums	5 gadi	7 gadi
Aktivitātē «Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas» arī šie gadījumi:			
Ja nekustamais īpašums, kurā īsteno projektu, ir valsts vai pašvaldības īpašumā vai valdījumā , atbalsta pretendents var iesniegt patapinājuma līguma kopiju	Patapinājums	5 gadi	-
Ja paredzēta atsevišķu labiekārtojuma elementu ierīkošana , atbalsta pretendents nomas līguma vietā iesniedz saskaņojumu ar nekustamā īpašuma īpašnieku par atsevišķu labiekārtojuma elementu ierīkošanu	Saskaņojums	5 gadi	7 gadi

Sasniedzamie mērķi un rādītāji (I)

Noteikumu Nr.580 16.3. punkts

- Esošiem saimnieciskās darbības veicējiem pēc projekta īstenošanas jāasniedz projektā plānotais apgrozījums un vismaz viens no šādiem saimnieciskās darbības rādītājiem:
- **jārada** vismaz viena jauna darbavieta un **jāsaglabā** esošās darbavietas;
- **jāsaglabā** esošās darbavietas, no kurām vismaz viena ir pilna laika darbavieta;
- **jāpalielina neto apgrozījuma vismaz par 20 procentiem no projekta attiecināmo izmaksu summas** vai par 10 procentiem, ja projekta attiecināmo izmaksu summa ir lielāka par 100 000 *euro*;
- **jāmazina ietekme uz vidi**. Projekta iesniegumā jānorāda mērvienība, kā arī datu avots, kas tiks izmantots sagaidāmās vērtības noteikšanā un izpildē;
- **jāīsteno ieguldījumus energoefektivitātes palielināšanā.**

Sasniedzamie mērķi un rādītāji (II)

Noteikumu Nr.580 16.4. punkts

Atbalsta pretendentiem, kas plāno uzsākt saimniecisko darbību, pēc projekta īstenošanas jāsasniedz vismaz viens no šādiem saimnieciskās darbības rādītājiem:

- **jārada** vismaz viena jauna darbavietu **un jāsaaglabā** esošās darbavietas;
 - jāsasniedz neto apgrozījums **vismaz 20 procentu apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas** vai 10 procentu apmērā, ja projekta attiecināmo izmaksu summa ir lielāka par 100 000 *euro*;
 - **jāmazina ietekme uz vidi**. Projekta iesniegumā jānorāda mērvienība, kā arī datu avots, kas tiks izmantots sagaidāmās vērtības noteikšanā un izpildē;
 - **jāīsteno ieguldījumus energoefektivitātes palielināšanā.**
- Ja fiziskā persona, kas uzsāk saimniecisko darbību, iegūst individuālā komersanta vai pašnodarbinātas personas statusu, ir uzskatāms, ka tā sasniedz saimnieciskās darbības rādītāju – radīta viena jauna darba vieta - un tai ir pienākums sasniegt vēl vienu no Noteikumu Nr.580 [16.4. apakšpunktā](#) minētajiem rādītājiem.

Radīta darba vieta

Noslēgts darba līgums ar darbinieku, nosakot normālu darbalaiku, vai vairākas darbavietas, ja tajās kopā nostrādāto stundu skaits kalendāra gadā atbilst normālam darbalaikam un ja par šādu darbinieku tiek maksātas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Ja projektā plānots radīt darba vietu, darba līgums ar darbinieku par projekta ietvaros jaunradīto darba vietu iesniedzams gada laikā pēc pēdējā maksājuma pieprasījuma iesniegšanas.

Neatbalstāmās nozares

Noteikumu Nr.580 8.punkts

- lauksaimniecības produktu primārā ražošana (NACE A sadaļas 01.00 klase);
- zvejniecība un akvakultūra (NACE A sadaļas 03.00 klase);
- zivsaimniecības produktu pārstrāde (NACE C sadaļas 10.20 klase);
- operācijas ar nekustamo īpašumu (NACE L sadaļa);
- enerģijas ražošana, sadale un tirdzniecība (NACE D sadaļas 35.10 klase), izņemot Noteikumu [33.4. apakšpunktā](#) minēto gadījumu (pašpatēriņam);
- ieroču un munīcijas ražošana un tirdzniecība (NACE grupa 25.40 "Ieroču un munīcijas ražošana" un grupa 47.78 "Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos");
- tabakas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība (NACE [12. nodaļa](#) "Tabakas izstrādājumu ražošana", grupa 46.35 "Tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecība" un grupa 47.26 "Tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos");
- azartspēļu un derību organizēšana (NACE 92. nodaļa "Azartspēles un derības");
- finanšu un apdrošināšanas darbības (NACE K sadaļa "Finanšu un apdrošināšanas darbības").

Neattiecināmās izmaksas (I)

Noteikumu Nr.580 42.punkts

- procentu maksājumi, maksa par naudas pārskaitījumiem, valūtas maiņas komisijas maksājumi un valūtas kursa svārstību dēļ radušies zaudējumi;
- naudas sodi, līgumsodi un tiesas prāvu izmaksas;
- tādu apakšlīgumu slēgšana, kuri mākslīgi un nepamatoti palielina projekta izmaksas un kuros samaksa ir noteikta procentos no kopējām projekta izmaksām;
- izmaksas, kas saistītas ar jebkuru piegādi, pakalpojumu vai darbu, ja nav organizēta atbilstoša iepirkuma procedūra saskaņā ar normatīvajiem aktiem par iepirkuma procedūras piemērošanu, izņemot gadījumu, ja tiek iegādāta tehnika un iekārtas atbilstoši tehnikas un iekārtu katalogam;
- esošo būvju, iegādāto pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma uzturēšanās izmaksas, izņemot Noteikumu Nr.580 [35.4. apakšpunktā](#) minēto gadījumu;
- lietotu būvmateriālu iegādes izmaksas;
- īpašuma vai kapitāldaļu iegādes izdevumi;

Neattiecināmās izmaksas (II)

Noteikumu Nr.580 42.punkts

- tehniskās apkopes, rezerves daļu un ekspluatācijas izdevumi;
- atlīdzība personālam, izņemot Noteikumu Nr.580 [35.5. apakšpunktā](#), [37. punktā](#) un [37.¹¹¹. apakšpunktā](#) minēto gadījumu;
- jebkuras piemaksas par papildu darbu, virsstundu darbu vai darbu svētku dienās, prēmijas, materiālā stimulēšana un naudas balvas;
- nodokļi un nodevas, izņemot Noteikumu Nr.580 [33.9.](#), [35.5.](#), [35.7. apakšpunktā](#), [37. punktā](#), [37.¹¹¹. apakšpunktā](#) un [38. punktā](#) minēto gadījumu;
- transportlīdzekļu iegādes izdevumi, izņemot Noteikumu Nr.580 [33.1.1.](#), [33.1.2.](#) un [35.1. apakšpunktā](#) minēto gadījumu;
- ceļojuma vai dzīvojamā treilera (tostarp kempingpiekabes) iegādes izmaksas;
- izdevumi, kas saistīti ar jebkuru darbību īstenošanu ārvalstīs;

Neattiecināmās izmaksas (III)

Noteikumu Nr.580 42.punkts

- tādu pamatlīdzekļu iegādes izmaksas, kuri ir saistīti ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, un traktoru iegādes izmaksas;
- maksa par mācībām, kas ir daļa no vispārējās vidējās izglītības vai augstākās izglītības programmām vai ir saistītas ar Eiropas Savienības vai citu finanšu instrumentu atbalsta saņemšanu un projekta iesnieguma sagatavošanu;
- izmaksas, kas radušās pirms projekta iesnieguma iesniegšanas, izņemot Noteikumu Nr.580 [33.9.](#) un [35.7.](#) apakšpunktā minētās izmaksas;
- dzīvnieku un viengadīgu augu iegādes izmaksas;
- hidrotehnisko būvju izveides izmaksas;
- mazvērtīgā inventāra iegādes izmaksas, izņemot Noteikumu Nr.580 [33.22.](#), [35.4.](#), [35.5.](#) un [37.18. apakšpunktā](#) minēto gadījumu;
- citas izmaksas, kas nav attiecināmas saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 73. pantu.

- 6 mēnešu laikā pēc Lauku atbalsta dienesta lēmuma par projekta iesnieguma apstiprināšanas Atbalsta pretendentam **jāuzsāk projekta īstenošana**, izpildot vienu no šādiem nosacījumiem:
- atbilstoši plānotajai būvniecības iecerei un būvju grupai **ir iesniegta informācija par būvniecības lietu**, kas atbilstoši būvniecības jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem reģistrēta Būvniecības informācijas sistēmā;
- **ir iegādāts vismaz viens no projektā paredzētajiem pamatlīdzekļiem**, kura vērtība ir vismaz 10 procentu no attiecināmo izmaksu summas, kas paredzēta pamatlīdzekļu iegādei;
- **ir noslēgts līgums un samaksāts avanss** vismaz 10 procentu apmērā no attiecināmo izmaksu summas, neietverot būvniecības izmaksas;
- **ir iesniegta informācija** par vismaz vienām mācībām vai pasākumu, kura norises laiks ietilpst 6 mēnešu minētajā termiņā.

Projekta īstenošana

- Projekta īstenošanas laikā atbalsta saņēmējs publisko finansējumu var saņemt **ne vairāk kā piecās daļās**.
- Starpposma maksājumus pārskaita pēc atsevišķa projekta posma pabeigšanas, ja projekta posms ir īstenots un pēc tā īstenošanas ir radusies auditējama vērtība – fiziski izmērāms veiktās darbības rezultāts, kas pamatots ar grāmatvedības dokumentiem.

- Iegādātājām iekārtām un aprīkojumam uz projekta īstenošanas brīdi jābūt uzstādītām un darboties spējīgām jeb funkcionējošām.
- Ja projektā finansējums ir paredzēts tikai būvniecības izmaksām, bet nav paredzēts ēku un telpu aprīkošanas, iekārtu un aprīkojuma iegādes un uzstādīšanas izmaksām, atbalsta saņēmējs pēdējo maksājuma pieprasījumu Lauku atbalsta dienestā iesniedz pēc ēku un telpu aprīkošanas, iekārtu un aprīkojuma iegādes un uzstādīšanas, kad ir iespējama funkcionāla telpu un teritorijas izmantošana, ražošana vai pakalpojuma sniegšana.

Projekta īstenošanas laikā konstatētie pārkāpumi

- Nav ievēroti dokumentu iesniegšanas termiņi, kas noteikti normatīvajos aktos vai administratīvajā lēmumā
- Nav veikti būtiski projekta grozījumu saskaņojumi
- Projekta īstenošanas termiņa pagarinājums virs maksimālā projektu realizācijas termiņa, neveicot paredzētās investīcijas
- Maksājuma pieprasījumā iekļautā attiecināmo izmaksu summa par 10 % pārsniedz summu, kas apstiprināta pēc tam, kad ir pārbaudītas tiesības saņemt atbalstu

Projektu uzraudzības periods

- Uzraudzības periodā jāsasniedz **projektā paredzētie rādītāji un mērķis**
- Projekta uzraudzības laikā par publiskā finansējuma līdzekļiem iegūtie pamatlīdzekļi un izveidotā infrastruktūra:
 - jāizmanto tikai projektā paredzētajām darbībām;
 - to nedrīkst atsavināt vai patapināt;
 - to nedrīkst izīrēt vai iznomāt, ja vien tas nav paredzēts saskaņā ar pasākuma un projekta atbalstāmajām darbībām un tā dēļ nemainās projekta mērķis.

Projektu uzraudzības periods

Projekta veids	Uzraudzības periods 65.p.
attiecināmo izmaksu summa <u>nepārsniedz 50 000 euro</u>	3 gadi
attiecināmo izmaksu summa <u>ir lielāka par 50 000 euro</u>	5 gadi
<ul style="list-style-type: none">• ir tikai ar sabiedriskām attiecībām saistītas izmaksas,• biedrību mācību projekts• «Jauniešu iniciatīvas»	nav
ir tikai darbinieku produktivitātes kāpināšana (darbinieku dalība mācībās) <u>un attiecināmo izmaksu summa pārsniedz 15 000 euro</u>	18 mēneši

Projekta uzraudzības periodā konstatētie pārkāpumi

- Konstatētas būtiskas izmaiņas investīcijas izmantošanā (Atbalsta saņēmējs ir pārtraucis savu produktīvo darbību, reorganizācija, pārvietošana un darbības pārtraukšana citu iemeslu dēļ)
- Investīciju atsavināšana
- Netiek sasniegti projektā plānotie rezultatīvie rādītāji un mērķi
- Citas proporcionālas finanšu korekcijas

<https://www.lad.gov.lv/lv/media/6774/download?attachment>

Ieteikumi veiksmīgākai projektu īstenošanai

- ✓ Pirms projekta iesniegšanas veikt tirgus izpēti – vai plānotais pakalpojums vai prece būs pieprasīts;
- ✓ Kādas papildus izmaksas var rasties līdz ar plānotā pakalpojuma vai preces ieviešanu;
- ✓ Kur un no kā būs iespējams iegādāties izejvielas;
- ✓ Kur un kā realizēs saražoto produkciju;
- ✓ Ja tā ir pakalpojumu sniegšanas vieta – vai vieta ir piemērota un sasniedzama potenciālajiem klientiem;
- ✓ Vai projekta īstenošanas vietā atļauta projektā plānoto darbību veikšana;
- ✓ Vai būs iespējams iegūt finansējumu projekta realizācijai (Lauku atbalsta dienests publisko finansējumu izmaksā pēc pilnīgas projekta ieviešanas);
- ✓ Ja projekta finansējums nesedz visus nepieciešamos ieguldījumus, vai būs iespējams rast papildus finansējumu un īstenot ideju pilnībā, jo pēc projekta īstenošanas jāspēj sniegt plānotais pakalpojums vai jārāžo plānotā prece.

**Lauku atbalsta dienesta
Ziemeļvidzemes reģionālā
lauksaimniecības pārvalde
Valmierā, Mūrmuižas ielā 18
E-pasts ziemelvidzeme@lad.gov.lv**

Pārvaldes vadītāja vietniece,
Valsts atbalsta un LEADER pasākumu daļas vadītāja
Baiba Kiršblate
Tālrunis 26305197
e-pasts baiba.kirsblate@lad.gov.lv

